

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 14198-09-20 ב.מ. נ' ק. ואח'

לפני כבוד השופטת איריס אילוטוביץ' סגל

מבקשת

עו"ס ת.ב.מ.

נגד

משיבים

1. ט.ק.
2. י.פ.א.ק.

החלטה

לפניי בקשתה של העובדת הסוציאלית המוסמכת לפי הוראות חוק הנוער (טיפול והשגחה) תש"ך-1960 (להלן - "החוק"), הגברת ת.ב.מ., להכריז על הקטין אשר נולד ביום 10.1.2006 (להלן - "הקטין") "כקטין נזקק" ולהורות על דרכי הטיפול וההשגחה בו בהתאם לסמכותו של בית המשפט מכוח סעיף 2(6) לחוק.

רקע עובדתי

1. בין הצדדים מושא ההליך שלפניי התנהלו מספר הליכים משפטיים (19 במספר). המדובר בזוג הורים גרושים ולהם ילד משותף אחד (הקטין), ולו שני אחים למחצה. לקטין אח צעיר ממנו כבן שמונה מזוגיות חדשה של האם, ואח למחצה נוסף כבן חמש מזוגיות חדשה של האב. הורי הקטין נפרדו בשנת 2007 והתגרשו בשנת 2011.
2. ביום 10.7.2019 ניתן פסק דין במסגרת תלה"מ 65024-05-19 במסגרתו נקבע, כי המשמורת תיוותר בידי האם תוך קביעת זמני שהות עם האב.
3. ביום 13.5.2020 ניתן פסק דין בתלה"מ 26734-04-20 במסגרתו אושרו הסכמות הצדדים בכל הנוגע לחלוקת זמני שהות עם הקטין במהלך תקופת "ימי הקורונה". לצורך הכרעה במסגרת אותם ההליכים, נסמך בית המשפט, בין היתר, על מסקנות תסקיר הסעד מיום 8.3.2020 במסגרתן הומלץ, כי המשמורת על הקטין תיוותר בידי האם.
4. ביום 20.8.2020 הגיש האב תובענה לשינוי משמורת במסגרת תלה"מ 41903-08-20.
5. ביום 7.9.2020 הוגשה בקשה להכריז על הקטין כנזקק, וזאת באמצעות עו"ס לחוק הנוער. זאת הבקשה מושא ההליך שלפניי.
6. לבקשה צורף תסקיר מיום 6.9.2020 במסגרתו הוצג הרקע המשפחתי של הקטין, היסטורית הנזקקות וניסיונות טיפול קודמים כמפורט להלן.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 20-09-14198 ב.מ. נ' ק. ואח'

תמצית התסקיר מיום 6.9.2020

7. עיקר הקושי המרכזי בחייו של הקטין נוגע לפרידה של הוריו. כך, כבר בסמוך לפרוץ הסכסוך בין הוריו ולקראת הגיעו לגיל ארבע, הופנה הקטין לאבחון פסיכו-דיאגנוסטי בהמלצת שירותי הרווחה, במסגרת הערכה מקיפה של מסוגלות הורית. האבחון הועבר באופן חלקי ולא ניתן היה לעמוד על מלוא יכולותיו של הקטין תוך שצוין, כי הוא "חוזה מצוקה ובלבול לנוכח המאבק הקשה שמתנהל בין הוריו". הקטין קיבל סיוע מגננת שילוב במשך כשנתיים וכן, סיוע בריפוי ועיסוק, קלינאית תקשורת וסיוע באומנות במסגרת התפתחות הילד (ס' 16-17 עמ' 3 לתסקיר).

8. ביום 30.6.2019 הגיע הקטין עם אביו למערך הפסיכיאטרי בבית החולים איכילוב. הפסיכיאטריה במקום התרשמה, כי אין עדות להפרעה בתפיסה, וכי בוחן המציאות והשיפוט שמורים. המלצתה הייתה כי אין אינדיקציה לאשפוז, וכי הקטין זקוק להתערבות טיפולית פרטנית.

9. מעורבות עו"ס לסדרי דין בעיר ירושלים החלה מעורבותה ביום 18.12.2019.

10. לאורך השנים, נאלץ הקטין להתמודד עם מעברי דירה רבים, מסגרות לימוד שונות וחיים לצד הזוגיות המורכבת של הוריו אשר כללה סכסוך גירושין בעצימות גבוהה ביותר. על מנת למצוא מזור למכאוביו, החל הקטין להסתגר בתוך עצמו, להאשים עצמו ולפנות למחשבות על עצב ודיכאון עד לרמה של מעשים או מחשבות של אובדנות. כך למשל, ממכתב שהתקבל ממומחה לפסיכיאטריה של הילד והמתבגר בעניין הקטין מיום 2.7.2019 צוין כי "הקטין פנה יחד עם אביו למרפאה לאחר שביקש לדבר עם מישו בדחיפות. הוא הסביר שבמהלך שיחת טלפון שנועדה לקבוע תור אלקטיבי לפסיכיאטריה בקופ"ח, הקטין נשאל מספר שאלות ובתשובותיו אמר שרוצה להתפוצץ". בבדיקה, התרשמה הפסיכיאטריה, כי הקטין מצוי במצוקה משמעותית, בעיקר סביב היותו מעורב בסכסוך שבין הוריו בניגוד לרצונו. עוד צוין, כי לא עלתה כל אינדיקציה לכוונה אובדנית מידית מצד הקטין אך כי לדבריו, הוא אינו שולל אפשרות כזו בעתיד מקום בו המצב יחמיר (ס' 40-41 עמ' 5 לתסקיר).

11. להתרשמותם של גורמי הרווחה, הקטין הוא נער נבון, אינטליגנט, רגיש ומיוחד אשר נקלע לסיטואציה מסובכת ומורכבת, מקל וחומר, לילד בן גילו. הקטין סובל מאוד וקרוע רגשית בין שני עולמות אותם הוא פועל לרצות. אין חולק כי הקטין אוהב את שני הוריו, מעריך כל אחד מהם בדרכו ומעוניין בשמירה על קשר עם כל אחד מהם. לצד האמור, במציאות הנוכחית, ניכר כי הסכסוך המתמשך בין ההורים והעדר היכולת לקבל החלטות משותפות בנוגע לקטין ולגידולו, אינם מאפשרים לו להמשיך ולקיים רמת חיים תקינה.

12. ביום 3.11.2019 הקטין עבר אבחון פסיכו-דיאגנוסטי במסגרתו נכתב: "מאחר ור. מצוי במצב של מתח כרוני, הוא עומד בפני סכנה של הצפה וכתוצאה ממנה של קריסה רגשית. הכוחות העומדים לרשותו מועטים ואינם מספיקים, בכדי להתמודד עם עומס שכזה". (סעיף 48 לתסקיר).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 14198-09-20 ב.מ. נ' ק. ואח'

13. הקטין מצוי "בקונפליקט נאמנויות" ומשווע למקום אשר יוכל להכיל ולעטוף אותו ואת כאבו הפנימי, ולאפשר לו שקט מהרעש התמידי בו הוא לכוד. להתרשמותם של גורמי הרווחה, הקטין זקוק למסגרת ניטראלית המנותקת מרעשי רקע, של נערים בני גילו, אשר יש בה צוות טיפולי עוטף, חם קשוב ודואג, במטרה לסייע לו לפרוק את אשר על ליבו למען יוכל להתפנות ולהשקיע בהתפתחותו האישית, הרגשית, החברתית והלימודית.

14. ביום 21.5.2020 עבר הקטין הערכה פסיכיאטרית בתוכן הסיכום הערכה נכתב בין היתר: **"באנמנזה אין כעת דיכאון... אין אובדנות... יש חרדה חברתית... הוא מצטייר כנער מופנם שלא מוצא את מקומו... אין עדות להפרעה פסיכוטית"** (סעיף 56 לתסקיר).

15. ביום 27.7.2020 נערכה ועדת תכנון טיפול ביחידה למתבגרים, בה נכחו פרט לצוות הוועדה וגורמי הרווחה, גם הקטין עצמו, מנהל התיכון בו לומד, מחנכת הכיתה והוריו. **"כל חברי הועדה, למעט האב, הסכימו עם המלצות הועדה לפיה הקטין יוצא למסגרת חוץ ביתית על מנת להתרחק ממוקד הקונפליקט שבין הוריו, ולאפשר לו מרחב פתוח וחדש להתפתחות רגשית, אישית, חברתית ולימודית. כמו כן, המלצות הועדה היו כי ההוצאה תעוגן במסגרת צו הואצה ממשמורת ותוגש בקשת נזקקות...: (סעיפים 64-65 לתסקיר).**

16. אמו של הקטין, הביעה הסכמה מלאה להמלצות הועדה, אולם האב טען כי ברצונו שהקטין יתגורר עמו, וילמד באזור מגוריו בעיר תל אביב. מבלי לגרוע מהאמור, טען האב כי אינו שולל על הסף את אפשרות הוצאתו של הקטין למסגרת חוץ ביתית (סעיפים 63-68 לתסקיר).

17. ביום 6.9.2020 ביקר הקטין בפנימיית "בן שמן", וסבר כי המקום טוב אך הוא אינו מעוניין.

18. כן צוין, כי **"לאורך התקופה בה אנו מכירים את המשפחה, עולה קושי מאוד גדול בתקשורת מול האב אשר בא לידי ביטוי במלל רב וארוך אשר יוצא מהקשרו ואינו ענייני. כמו כן, אנו מתרשמות כי האב אינו מצליח לראות את המצוקה הקשה בה ר. נמצא לאור התנהלותו ומתקשה להיות ענייני ולבצע החלטות שיטיבו עם ר."**

קדם משפט ראשון - 14.9.2020

19. ביום 14.9.2020 התקיים קדם המשפט הראשון בתיק, במהלכו שוחח בית המשפט ארוכות עם הקטין באמצעות האפוטרופה לדין אשר מונה לו מטעם האגף לסיוע משפטי במשרד המשפטים. בית המשפט התרשם, כי המדובר בקטין נבון המצוי בקונפליקט גבוה לנוכח הסכסוך רב השנים המתנהל בין הוריו. בנסיבות הקיימות, שוכנע בית המשפט כי בשלב זה, יש להרחיק את הקטין מלב הסכסוך ובהמלצת האפוטרופה לדין, הוסכם כי בטרם הכרזה על הקטין "כקטין נזקק" והוצאתו למסגרת חוץ ביתית, נדרש תחילה ובאופן זמני לפנות לחלופה אחרת התואמת את רצון הקטין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 14198-09-20 ב.מ. נ' ק. ואח'

20. על כן, ובהסכמת הצדדים, נקבע כי הקטין יקבל תכנית טיפולית בהתאם למתווה של צו פיקוח והשגחה במסגרת מחלקת הרווחה בעיריית ירושלים. עוד נקבע, כי ההורים ישתפו פעולה ולא ימנעו מהקטין מלהגיע לפגישות הטיפוליות.

21. על מנת לבחון אפשרות לפיה הקטין ישהה עם האב, הופנה האב לבדיקה למסוגלות הורית ולמסוכנות במכון שלם.

22. בשלב זה, נקבע כי הקטין ימשיך לשהות בבית האם עד להחלטה אחרת.

חוות הדעת מטעם "מכון שלם" מיום 2.12.2020

התייחסות לקטין

23. הקטין נמצא במשמורת האם, אך בפועל במהלך החודשים האחרונים עבר להתגורר אצל האב, ואינו רואה את האם באופן קבוע.

24. במסגרת האבחון הפסיכו-דיאגנוסטי אותו עבר הקטין ביום 3.11.2020 הומלץ חד משמעית, כי יש להוציא את הקטין למסגרת חוץ ביתית. ממצאי האבחון הצביעו על תפקוד קוגניטיבי כללי בטווח הגבולי ועל הבדלים מובהקים בין האינדקסים שנמדדו.

25. מאמצו המרוכז והתמידי של הקטין מוביל לשחיקה מהירה של המשאבים העומדים לרשותו, ולטווח הארוך מצופה ממנו קושי לעמוד בלוחות זמנים וכן, קושי בהתמקדות ובהתארגנות. הקטין חש עצמו חשוף ומאויס, ועלול להימצא בסיכון בשל מצבו הרגשי. חשיפתו הממושכת לסכסוך בין הוריו עלול ליצור קונפליקט רגשי קשה בעל השפעות ארוכות טווח על התפתחותו הרגשית (עמ' 8 לחוות הדעת).

26. הקטין אינו מעוניין לעבור למסגרת חוץ ביתית אלא להישאר לגור עם אביו וללמוד בתל אביב. הקטין תיאר את אביו במושגים אידיאליים וביטא הזדהות עמו. בעוד שביחס לאם, הביע עמדה מרוחקת, וטען כי היא לא סייעה לו בהצלחה עם התמודדותו בקשיי הלמידה. בחוות הדעת צוין, כי **"היה נשמע שהוא מדקלם, משתמש במושגים כללים ובמשפטים מובנים אותם נראה כי כבר השמיע פעמים רבות"**. עוד צוין, כי עולמו הפנימי של הקטין רווי חרדות אליהן הוא מגיב בפניה למעטפת הגנתית וחוויתית. **"סגירות זו יוצרת קושי בביטוי עצמי יצירתי וספונטני היכולים להוביל לגדילה ולצמיחה"** (עמ' 9 לחוות הדעת). הקטין עורך פיצול בין שני הוריו תוך שהאם נתפשת בעיניו כחלשה בעוד האב נתפש בעיניו כאידיאלי.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 14198-09-20 ב.מ. נ' ק. ואח'

27. לנוכח האמור עולה, כי הקטין אינו מסוגל לקיים קשר מיטיב עם שני הוריו ומצוי בקונפליקט נאמנויות. על כן, הומלץ על הוצאת הקטין למסגרת חוץ ביתית יציבה, מקבלת ומכילה בה יוכל לשהות לאורך זמן, יחוש מוגן, מוערך ושייך.

28. בחוות הדעת צוין ברחל בתך הקטנה, כי רק מסגרת חוץ ביתית תוכל בשלב זה, לאפשר לקטין לתת ביטוי לחשיבות הטמונה בקיומו של קשר מיטיב עם שני הוריו וזאת, לצד דמויות תומכות אשר תעזורנה לו להתמודד עם עולמו הרגשי, לתרום להתפתחותו ולקשריו הבינאישיים (עמ' 9 לחוות הדעת).

29. מעבר לכך, צוין כי הקטין זקוק לטיפול פסיכו-תרפויטי ארוך טווח ולבניית קשר משמעותי עם דמות טיפולית מאפשרת ואמפתית אשר תסייע לו להיות מודע לצרכיו הראשוניים, ולהגיע לתחושה של שליטה עצמית בעולמו הרגשי ובדחפיו. הומלץ על הערכה פסיכיאטרית בנוגע לאפשרות של סיוע תרופתי במידת הצורך.

30. אשר להורים, הומלץ על קבלת הדרכה הורית לשני ההורים בנפרד על מנת לסייע להם להתמודד עם עולמו הרגשי של הקטין. הומלץ, כי הקטין יקבל את הסיוע הלימודי הפרטני במסגרת הוראה מתקנת בתחום השפתי, הקריאה והכתיבה ובהתמודדות עם קשיי הקשב והריכוז.

התייחסות לאב

31. האב בעל רמה קוגניטיבית בטווח הנורמטיבי ובעל דפוסים אישיותיים שעלולים לפגוע ביכולתו לשמר תפקוד מסתגל לאורך זמן, ולהתמודד באופן ראוי עם אחריותו ההורית. האב נוטה לתפוש את המציאות בצורה סובייקטיבית, מושפע במידה רבה מרצונותיו ומצרכיו המידיים ובעל כושר תכנון מועט של תגובותיו. ניכרת נטייה להתמודד עם לחצים קשיים ובעיות על ידי הכחשתם והימנעות מקיומם. לאב חשוב לשמר ראייה עצמית חיובית ולהציג עצמו ככזה למול הסביבה. על כן, הוא נוטה להכחשה גורפת של כל דפוס אישיות ואופן התנהלות אשר אינו מציג אותו באור חיובי, תוך גילוי התנגדות משמעותית למשמע של כל ביקורת חיצונית.

32. האב מצדו, אינו מודע לקיומם של קשיים כלשהם בתפקודו ואינו משקיע די זמן בתכנון התנהלותו העתידית למול הקטין. רמת התעניינותו של האב באחר ובצרכיו הרגשיים היא נמוכה ביותר, כמו גם יכולתו לנהל תקשורת הדדית ולהכיר בסובייקטיביות של האחר.

33. אין די בממצאים על מנת להצביע במידה סבירה של וודאות על כך שהאב יהיה מסוגל לעמוד באחריותו ההורית, ולמלא אחר התפקידים הנדרשים ממנו וזאת בהתאמה לצרכיו המגוונים של קטין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 14198-09-20 ב.מ. נ' ק. ואח'

34. נוכח גישתו החשדנית של האב כלפי אנשי הרשויות וגורמי הטיפול ונטייתו להתבצר בעמדתו, עלול להיווצר סיכון להתנגדות מצדו לכל המלצה טיפולית ביחס לקטין. חרף העובדה שלא מוערך סיכון לפגיעה ישירה בקטין, הרי שלא ניתן להתעלם מהסיכון לפגיעה מצטברת שבהתעלמות המתמשכת מצרכיו הרגשיים וההתפתחותיים (עמ' 16-17 לחוות הדעת).

האם

35. האם מבטאת דאגה רבה לשלום הקטין. לדבריה, המדובר בנער המתמודד עם קשיים במגוון תחומים, הנתון להשפעה רבה מצד אביו, אשר מציף אותו במסרים בלתי מותאמים לגילו.

36. לקטין קושי להתנגד לרצון האב וממלא אחר כל רצונותיו חרף הפגיעה הצפויה לו מכך. נוכח האמור, סבורה האם כי הפתרון הראוי ביותר בנסיבות הקיימות הוא הוצאת הקטין למסגרת חוץ ביתית, בה הקשר עם האב יהיה מבוקר ויתאפשר לקטין לקבל מענה טיפולי בהתאם לצרכיו.

37. האם מצטיירת כדמות אמפתית המצויה בעמדת חולשה אל מול האב, חסרת אונים לנוכח השפעתו על הקטין. האם ציינה כי בינה לבין הקטין קיים קשר משמעותי.

ההמלצות של מכון שלם

לאור האמור, המלצותינו הן:

- ללא שינוי בהסדר המשמורת, אשר נשאר בידי האם, [REDACTED]
- הכרזת [REDACTED] קטין נזקק- זאת על מנת לאפשר לו קבלת סיוע טיפולי לפי מצרכיו גם בהיעדר הסכמה של מי מן ההורים.
- השמתו של [REDACTED] במסגרת של פנימייה שיקומית. מומלץ על שילוב במסגרת בה יכול להתמיד לטווח ארוך.
- סופי השבוע במהלך שנת הלימודים יתחלקו בין שני ההורים. זמני חשהות בחופשות יתחלקו בצורה שוויונית בין ההורים. בחופש הגדול, ישהה בבית האב ובבית האם למשך שבוע לסירוגין.
- במידה ויתרשמו הגורמים המטפלים כי לביקורים בבית האב השפעה מריעה על מצבו הרגשי של [REDACTED] מומלץ יהיה לשקול חפסקת לינה בבית האב והפעלת פיקוח על המפגשים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 20-09-14198 ב.מ. נ' ק. ואח'

- התקשורת עם האב במהלך השהות בפנימייה תתבצע תחת השגחה של אנשי הצוות. זאת במטרה למנוע העברת מסרים שעלולים לתרום לקונפליקט נאמנויות וכן לפגוע בתהליך הקליטה במסגרת.
- טיפול רגשי פרטני בליווי הדרכה לשני ההורים.
- סיוע פרטני שוטף בלימודים בהתאם לתחומי הקושי.

קדם משפט שני - 22.2.2021

38. ביום 22.2.2021 התקיים דיון נוסף במעמד הצדדים וכן, במעמד נציג מטעם "מכון שלם", במעמד גורמי הרווחה הרלוונטיים ובמעמד הקטין והאפוטרופה לדיון.

39. יוער, כי בטרם מועד הדיון, ביום 29.1.2021 הגיש האב בקשה, במסגרתה ביקש, כי בית המשפט יורה לקטין ללון בביתו **ערב לפני הדיון**. ביום 4.2.2021 ניתנה החלטתי בעניין, בה נקבע כי משעה שכל אחד מההורים סבור, שההורה השני פועל בניגוד לדיון ומסית את הקטין כנגדו, זמני השהות ימשיכו להתנהל כסדרם וללא שינוי עד למועד הדיון הקרוב. בתוך כך, נאסר על ההורים לדבר עם הקטין על כל נושא הנוגע להליך המשפטי או לעדותו בבית המשפט וכן, להסית את הקטין כנגד ההורה השני ולהדריך אותו כיצד עליו להתנהג במהלך העדות.

40. עוד יוער, כי האב התנגד לנוכחותה של העובדת הסוציאלית לחוק הנוער בישיבת קדם המשפט בטענה, כי הוא שולל את יכולתה לפעול לטובת הילד (ראו תגובת האב מיום 18.2.2021).

41. ישיבת קדם המשפט מיום 22.2.2021 התנהלה לאורך מספר שעות, והייתה נתונה להפרעות בלתי פוסקות מצד האב, ולהתנהגות בלתי הולמת ומדאיגה מאוד. במהלך הדיון האב בכה מספר פעמים, הרים את קולו, הפריע למהלך הדיון, כרע ברך, פרש ידיו לצדדים כפי שניתן להיווכח מעיון בפרוטוקול הדיון בעמ' 2 שו' 4; עמ' 4 שו' 8, 17 ו-33-32; עמ' 6 שו' 30; עמ' 7 שו' 7 ו-15.

לשם הנוחות להלן מספר ביטויים להתנהגות לא הולמת של האב, כפי שבאה לידי ביטוי בפרוטוקול:

עמ' 4 שו' 32-33 :

"התובע נעמד בבית המשפט ופורש ידיים לצדדים – מדובר בהתנהגות חריגה. בית המשפט מבקש ממנו לשבת".

עמ' 6 שו' 30 :

"התובע קם באולם בית המשפט ומתחיל לצעוק".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 20-09-14198 ב.מ. נ' ק. ואח'

עמ' 7 שו' 7 :

"התובע מפריע לדיון, צועק ומתפרץ לדברי כל הנוכחים".

עמ' 7 שו' 15 :

"התובע יורד על הברכיים. "אני מבקש משפט אחד לומר".

42. ניכר היה שהאב לא היה מוכן להקשיב, לא לדברי הנוכחים לא לגורמי הטיפול ואף לא לדבריו של בית המשפט. כמו כן, ניכר כי האב פועל מתוך מטרה לבודד את הקטין ולמנוע ממנו כל אפשרות לקבלת מענה ראוי וטיפול מתאים.

43. אף האפוטרופה לדיון הביע את חששו מפני ההשלכות הטמונות בהתנהגותו של האב בציינו, כי האחרון מנע כל אפשרות לפגישה בינו לבין הקטין עובר לקיום הדיון. אפנה לדבריו של האפוטרופה לדיון בעמ' 6 לפרוטוקול הדיון שו' 2-4: "אני דיברתי עם האב והוא אמר לי שהוא לא מרשה לי לדבר עם הילד, ואני ניסיתי ליצור קשר, דיברתי עם האם ששאלה אותי למה אני לא מדבר עם הילד, אני באמת מנסה ויש לי את הניסיון הדרוש. דיברתי עם האב בחוץ הוא מיד קפץ למסקנות ואמר לי "אני יודע מי אתה" והלך".

44. **שמיעת הקטין** - במהלך הדיון ביקש בית המשפט מכלל הנוכחים לעזוב את האולם ומהקטין להיכנס. בית המשפט קיים שיחה אישית עם הקטין במשך כ-30 עד 40 דקות במסגרתה זכה להתרשם מהקטין ומרצונותיו באופן בלתי אמצעי (עמ' 3 לפרוטוקול הדיון שו' 20-22).

45. במהלך השיחה, הביע הקטין התנגדות עזה לאפשרות להישלח למסגרת חוץ ביתית וביקש, כי בית המשפט יאפשר לו לגור עם אמו. הקטין רואה חשיבות עליונה בקיום מערכת יחסים עם שני הוריו וסבור כי הדבר יתאפשר באמצעות יישום ההמלצות הטיפוליות ומבלי שיכפו עליו להישלח למסגרת חיצונית.

46. בתום הדיון נקבע מועד להגשת תכניות טיפוליות על ידי אגף הרווחה בנוגע לקטין. עוד צוין, כי "מצופה מהצדדים ובאי כוחם, לשתף פעולה עם החלטת בית המשפט וזאת לאחר שבית המשפט שוחח ארוכות עם הקטין, והתרשם ממנו ומרצונו העז להמשיך בחייו חרף הסכסוך שבין הוריו, ולתת לסכסוך שביניהם לשקוע ולאפשר לו פניות, שקט ומרגוע לחיות את חייו ככל הילדים. המדובר בילד מרשים, חכם שנכנס לליבי" (עמ' 8 שו' 1-4).

47. יוער, כי גם במהלך הכתבת ההחלטה המשיך האב ולא חדל מלהתפרץ לדבריו של בית המשפט. אם כי בסוף הדיון התנצל על התנהגותו.

מתווה טיפולי מטעם אגף הרווחה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 20-09-14198 ב.מ. נ' ק. ואח'

48. ביום 25.2.2021 הוגש לתיק מתווה טיפולי מטעם הרווחה כדלקמן:

- א. ביקור סדיר של הקטין בבית הספר בו הוא לומד.
- ב. פגישות טיפוליות אחת לשבוע לקטין ביחידה למתבגרים עם העובדת הסוציאלית אפרת לסטר.
- ג. אשר לזמני השהות - מומלץ על צמצום המפגשים עם האב.
- ד. המשך טיפול והדרכה הורית לאם ביחידת "מהות".
- ה. טיפול לאב ברווחה בתל אביב.

עמדת האפוטרופה לדין

49. ברישה לתגובת האפוטרופה לדין מיום 25.2.2021 צוין, כי יומיים לאחר הדיון מיום 22.2.2021 שלח לו הקטין הודעה בה ביקש כי תיקבע לו פגישה נוספת עם בית המשפט בטענה, כי טעה בהסכמותיו כלפי בית המשפט נוכח היותו מבולבל ולחוץ. חרף ניסיונותיו הרבים של האפוטרופה לדין ליצור קשר עם הקטין בהודעות ואף בפגישה, סירב הקטין לשתף פעולה והשיב רק כי ברצונו "לחשוב על כך" (סעי' 3-4 לתגובה). להתרשמותו של האפוטרופה לדין, השינוי החד בעמדתו של הקטין נבעה מהעובדה שלאחר הדיון שהה הקטין אצל אביו במשך זמן רב, וכי הייתה לכך השפעה עליו.

50. לעמדת האפוטרופה לדין, בנסיבות הקיימות על בית המשפט לקבל את בקשת הנזקקות שאם לא כן, עלול מצבו של הקטין רק להתדרדר.

51. אשר להמלצות הטיפוליות, נטען כי רק לאחר ההכרזה על הקטין "כקטין נזקק" ניתן יהיה לפעול ליישום ההמלצות, בהתאם למתווה שהוצע על ידי אגף הרווחה (סעי' 10-11 לתגובה).

עמדות ההורים

עמדת האב

52. לעמדת האב, כל צמצום של זמני השהות עמו רק יזיק לקטין ויהווה אף ביטוי של רצון הנקמה באב "על שהעז לבקש משמורת על בנו" (סעי' 3 לתגובה מיום 28.2.2021).

53. אשר לתכנית הטיפול המוצעת מטעם אגף הרווחה, טען האב כי בטרם הידרשו להמלצות אלה, נדרש תחילה לטפל בקושי של הקטין בקריאה ובכתיבה ורק לאחר מכן להידרש לכל יתר ההצעות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 14198-09-20 ב.מ. נ' ק. ואח'

54. האב שלל כל יכולת של גורמי הרווחה להעניק עזרה לקטין, ואף טען כי אין בכוונתו לקיים כל קשר עמם עד למועד בו תוענק לו משמורת מלאה על הקטין (סעי' 5 לתגובה).
55. אשר לא, טען האב כי היא אינה כשירה לטפל בקטין, וכי ראוי שהקטין יועבר למשמורתו עד למועד בו תימצא האם כשירה מבחינה משפטית.
56. ביום 2.3.2021 הוגשה תגובת האב לעמדת האפוטרופה לדין. לדידו האפוטרופה לדין "תפס" צד (של האם). האב ציין, כי הקטין הודיע לו, כי חזר בו מהסכמתו (אותה הסכמה שציין לפני בית המשפט בלבד), וביקש שהקטין ישמיע שוב את קולו לפני בית המשפט.

עמדת האם

57. האם מסכימה לפעול אחר כל תכנית טיפולית המוצעת על ידי אגף הרווחה.
58. האם מבקשת לצמצם את זמני השהות עם האב לכדי שיחות טלפון בלבד, זאת בהתאם להמלצותיה של העובדת הסוציאלית הגברת חנה רוזנפלד מיום 29.12.2020.
59. הקטין זקוק למסגרת ברורה אשר תמנע מהאב מלהמשיך ולהסית את הקטין כנגד האם וכנגד יתר גורמי הטיפול והחינוך.
60. ביום 4.3.2021 הוגשה תגובת האם לעמדת האפוטרופה לדין. במסגרת חזרה וציינה, כי האב משפיע לרעה על הקטין, ובקשה שירחיקו את האב מהקטין. האם ציינה, כי הקטין מתנגד למעבר לפנימייה והוא זקוק לזמן, רוגע ושקט על מנת לעכל את המצב.

דיון והכרעה

61. לאחר עיון בבקשה המונחת לפניי, בשים לב לנסיבות אשר פורטו בהרחבה לעיל, בהתחשב בהמלצות תסקיר הסעד, בחוות הדעת מטעם "מכון שלם" וכן, תוך שקילת עמדות הצדדים וביתר דגש - את עמדת הקטין עצמו - אני מורה כי לעת הזו - הקטין לא יוצא למסגרת חוץ ביתית ויוותר תחת משמורתה המלאה של אמו. כמו כן, ההמלצות שהוצעו על ידי אגף הרווחה מתקבלות במלואן. הכל כמפורט להלן.
62. "האוטונומיה של ההורים בגידול ילדיהם אינה מוחלטת וכפופה תמיד לצורכי הילד, לטובתו ולזכויותיו. כאשר הורה אינו מקיים כראוי את חובותיו או משתמש לרעה בסמכויותיו ההוריות באופן המסכן את הילד או פוגע בו, תתערב המדינה ותגן על הקטין. מכאן שואבים בית המשפט ורשויות הסעד את סמכותם להתערב, במקרים המתאימים - בתא המשפחתי, מקום בו הדבר מתחייב במציאות הקיימת לשם רווחת הילד" (רע"א 5587-97 היועץ המשפטי לממשלה נ' 10 מתוך 13

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 20-09-14198 ב.מ. נ' ק. ואח'

פלוני (קטין) על-ידי הוריו ואפוטרופסיו הטבעיים ז.א. וב.ב., פ"ד נא (4) 830, 861-860 (1997); תנ"ז (נצרת) 12964-06-16 עו"ס לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה) התש"ך-1960 מהמחלקה לשירותים חברתיים – עפולה נ' ההורים הילדים הקטינים (24.7.2016) (להלן - "תנ"ז" (נצרת) 12964-06-16).

63. הסמכות להגן על עניינם של קטינים לובשת צורות שונות. ההתערבות נעה על ציר של היקפים, מהתערבות צרה, הכוללת הפעלת שיקול דעת שיפוטי לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962), ועד להתערבות מוחלטת (חוק אימוץ ילדים) (דנ"א 6041/02 פלוני נ' פלוני, פ"ד נח (6) 246 (2004)).

64. מטרת ההכרזה על הילדים כנוזקים אין בה כדי להעניש את ההורים בשל חוסר שיתוף פעולה עם הרשויות או לכפות שיתוף פעולה כזה או אחר. מטרתה להעמיד בפני גורמי הטיפול ובפני בית המשפט אמצעים וכלים אשר יהיו לעת מצוא על מנת וליתן מענה לצורכי הילדים אשר ממילא מצויים בסיכון גבוה.

65. ואולם, הכרזה על קטין כנוזק מהווה לסברתי פתרון אחרון - אליו יש לחתור אך ורק לאחר הפעלתם של כלל הכלים העומדים לרשותו של בית המשפט ורק לאחר שהועבר מסר ברור, חד משמעי ונחרץ כי אפשרות זו היא אפשרות ממשית העומדת על הפרק.

66. בין ההורים קיימת מערכת יחסים מורכבת ועוינת הכוללת אי הסכמה בנוגע לאופן גידולו של הקטין שלפניי. עם זאת, התרשמתי משני הורים אשר אוהבים את בנם בכל ליבם. אך לדאבוני איך בכך כדי להביא מזור לקטין שלפניי.

67. חשוב לי לציין, כי התרשמתי באופן בלתי אמצעי, מקטין חכם, נבון, אינטליגנטי, שובה לב, רגיש אשר נכנס לליבי. חרף כל הקשיים שאותם הוא חווה, שמחתי לגלות ילד בעל יכולת וורבאלית אשר יודע להבהיר היטב את עמדתו ותחושותיו. מהתרשמותי הקטין מנסה לרצות את אביו, וטענותיו כנגד אימו נראו לי אך טבעיות כשל כל ילד אחר המתלונן על הורהו, בשים לב לקונפליקט בעל העצימות הגבוהה שבין הוריו.

68. תוך שקילת כלל עמדות הצדדים, גורמי הטיפול, ההורים וחשוב מכל – הקטין עצמו – סבורני כי יש ליתן הזדמנות למתווה לפיו הקטין לא יוצא למסגרת חוץ ביתית והמשמורת עליו תיוותר בידי האם. זהו רצונו של הקטין ועל האב לכבדו ולחדול מלהפעיל על הקטין לחצים ומניפולציות, שספק אם מבוגר יכול לעמוד מולם קל וחומר הקטין שלפניי. הלחצים שהאב מפעיל על הקטין מעמידים אותו בסיכון, וקיים חשש אמיתי לגורלו של הקטין לו האב ימשיך בהתנהלות זו, ובהעברת המסרים אשר אינם תואמים את המציאות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 20-09-14198 ב.מ. נ' ק. ואח'

69. קביעה זו מטרתה להוות פתרון אחרון בטרם חתירה לאפיקים נחרצים יותר ולעמוד בקו אחד עם רצון הקטין, אותו הקפיד הוא להשמיע הן בפני גורמי הרווחה והן בפניו של בית המשפט במספר הזדמנויות וכפי שפורט בהרחבה לעיל. הקטין אינו רך בשנים אלא נער מתבגר ובתור כזה, על בית המשפט ליתן את מלוא הכבוד לרצונו בנוגע לעתידו.

70. אשר לאב, בית המשפט שוכנע כי מעורבותו בהליך מקשה מאוד על הטמעת מסרים טיפוליים ומקצועיים הן ביחס לקטין והן ביחס להורים. כפי שפורט בהרחבה לעיל, בשלב זה, עולה קושי רב בכל ניסיון לתקשר עם האב באופן ענייני ומועיל. האב אינו מצליח לראות את המצוקה הקשה בה מצוי הקטין ומתקשה לקבל החלטות אשר ייטיבו עם הקטין.

71. **סיכומו של דבר - אני מורה כי זמני השהות עם האב יצומצמו באופן הבא :**

א. במהלך 30 הימים הבאים יקוים הקשר של האב עם הקטין באמצעות שיחות טלפון יומיות בלבד בשעות הערב. נאסר על האב להסית את הקטין כנגד האם, האפוטרופה לדין או כל גורם אחר או למנוע מהקטין לקבל את הטיפול שהוא זקוק לו.

ב. האב יפגוש את הקטין במרכז קשר בירושלים - זאת על מנת למנוע הסתה של הקטין.

ג. בנסיבות העניין – אני מורה על העברת הטיפול בקטין לאגף הרווחה בעריית ירושלים.

72. אשר להמלצות הטיפוליות, כאמור לעיל, אלו תבוצענה במלואן באופן הבא:

א. ביקור סדיר של הקטין בבית הספר בו הוא לומד.

ב. פגישות טיפוליות אחת לשבוע לקטין ביחידה למתבגרים עם העובדת הסוציאלית אפרת לסטר.

ג. המשך טיפול והדרכה הורית לאם ביחידת "מהות".

ד. טיפול לאב ברווחה בתל אביב.

73. כולי תקווה, שניתן יהיה לאפשר לקטין לשוב למסלול החיים מתוך ראי טובתו, ובשים לב לקשיים שמלווים אותו במהלך השנים. מצופה מההורים, לשים את טובת הקטין לנגד עיניהם ולאפשר לכל הגורמים לסייע לקטין לחיות את חייו ככל מתבגר.

74. לנוכח האמור, דין הבקשה שלפניי להתקבל. משכך, לנוכח הוראות סעיפים 2 (6) לחוק הנוער (טיפול והשגחה) תש"ך – 1960, אני מחליטה להכריז על הקטין כ"קטין נזקק" ומאשרת בזה את דרכי הטיפול האמורות בבקשה ובהמלצות (למעט הוצאת הקטין לפנימיה). יובהר, כי במידה והקטין לא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ז 14198-09-20 ב.מ. נ' ק. ואח'

ישתף פעולה, והאב יסכל את הטיפול, לא יהיה מנוס מהוצאת הקטין לפנימיה, עם כל הקושי הכרוך בדבר.

75. תוקף ההכרזה – למשך שנה מהיום.

76. ההחלטה מותרת לפרסום בכפוף להשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ג אדר תשפ"א, 07 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

איריס אילוטוביץ' סגל, שופטת